

Таргетна Мастацтва

Год выдання 39-ы
№ 16 (2479)
24 лютага 1970 г.
АУТОРАК
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННОКАЎ БССР

ШТЫХОМ І ПЯРОМ

Сярод тых, хто прыйшоў на гэты янаар у клуб Саюза пісьменнікаў БССР, былі вэтэраны рэвалюцыі, удзельнікі грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў, пісьменнікі-франтавікі.

Зяноць ордэны і медалі, Побач з вэтэранамі сядзець сыны, браты, унукі, Здаецца, не будзе канца ўспамінам суровых ваяўніц гадоў. У цяжкаю часіну мінулае вайны пісьменнікі з гонарам выканалі свой абавязак.

Герой Савецкага Саюза, былы камандзір партызанскага злучэння І. Цімошук расказаў удзельнікам ваяны аб дзеяннях народных месціцаў на тэрыторыі Беларусі, аб тым укладзе ў справу перамогі над ворагам, які ўнеслі партызанскія пісьменнікі, прывёў цікавыя факты з усенароднай барацьбы беларускага народа супраць гітлераўскай захопнікаў.

З вялікай шчыльнасцю мелі сустрэту выступленне гасця-ленінградца, удзельніка Кастрычніцкай рэвалюцыі А. Полазава. Сярод прысутных у зале ён пазнаў сваіх баявых сяброў, папелніцаў на зброі.

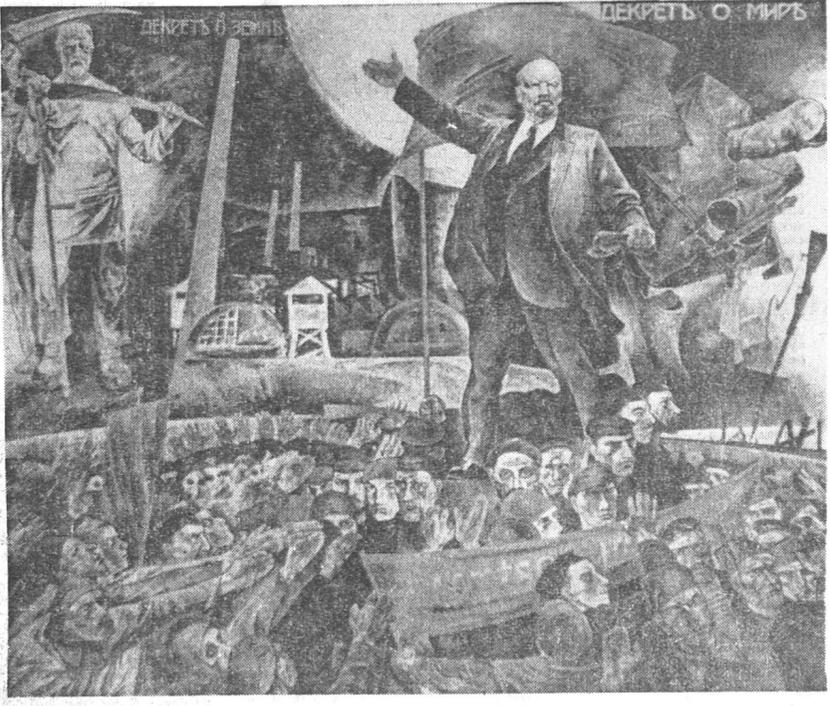
Вечар, прысвечаны нашым слаўным Узброеным Сілам, закончыўся канцэртамі майстроў мастацтваў, у якіх прынялі ўдзел народныя артысты БССР Т. Ніжнікова, народныя артысты БССР І. Шымко, Л. Бражнік, заслужаны артыст рэспублікі М. Зорын, дыпламаты ўдасканаленага конкурсу В. Кучынскага, В. Спіткоўска, саліст Беларускага тэатра оперы і балета М. Пушчароў, артысты Л. Пільдэй, Г. Галкоўскі, В. Сінаіскі і канцэртмайстры У. Шылькін і Н. Парадоўска.

СЕМІНАР АТЭІСТАЎ
У Століне адбыўся семінар рэспубліканскай культуры і асветы ўстаноў района, прысвечаны пытанням атэістычнага выхавання працоўных. Яго ўдзельнікі абмеркавалі формы і метады прапаганды атэізму ў рабоце культуры і асветы, праслухалі рад тэматычных лекцый.

КАШТОЎНАЯ ФАНАТЭЖКА
Багату фанатэжу музычнай Ленінскай мае Баўрыўская музычная школа. Тут сабраны ў грамзапіс лірычныя творы Уладзіміра Ільіча Леніна — «Варшавянка», «Смело, товарищи, в ногу», «Питерский завод», «Чайковская», «Ветховна». Можна пачуць і песні савецкіх каліграфістаў, прысвечаныя вялікаму праўдыву.

ПА ЛЕНІНСКІХ МЕСЦАХ
У цікавай экскурсіі па Маскве павяла група студэнтаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна накіроўваюцца ў музей. Далёка хадзіць не трэба. Музей тут жа, побач з аўдыторыямі. З цікавасцю слухаюць нядаўнія абітурыенты гутаркі экскурсаводы. У ролі іх выступаюць вядомыя вучоныя — член-карэспандэнт Акадэміі педагагічных навук ССРС Леўранд Сямёнавіч Абецэдарскі, кандыдаты гістарычных навук Аляксандр Пятровіч Ігнаценка, Валерыян Наумавіч Рабцін і іншыя. На гэтым знаёмства студэнтаў з музеем не заканчваецца. Яны працягваюць і пераходзяць у сярэдняе.

3 РЭСПУБЛІКАНСКАЙ МАСТАЦКАЙ

М. САВІЦКІ. «Аднадушнасць».

Ісціна, як вядома, нараджаецца ў спрэчках. Элементаў творчых спрэчак чытач заўважыць і ў матэрыялах абмеркавання рэспубліканскай мастацкай выставы, прысвечанай 100-годдзю з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна, якія друкуюцца сёння на другой старонцы.

Радацыя і надалей маршуе, апрача праблемных артыкулаў пра рэспубліканскую выставку, друкаваць водгукі гледачоў.

ЦЯЖКА знайсці словы, якія б з усёй паўнотай выказаў удзячнасць харадой акадэмічнай капэле БССР пад кіраваннем Рыгора Раманавіча Шырмы. Майстэрства гэтага выдатнага калектыву — агульнавядомае.

На мінулым тыдні мініскі саборы шырмаўшаў мелі магчымасць паслухаць іх новую праграму, прадстаўленую на рэспубліканскім конкурсе лепшых канцэртных праграм, прысвечаную 100-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна. Зала Беларускай дзяржаўнай філармоніі, дзе адбыўся канцэрт, была паўнотка.

Сваю праграму выканаўшы пачынаюць з спецыяльна падрыхтаванай раздзела твораў, прысвечаных Ільічу. Ён так і называецца — «Ленініана». Сярод іх — «Дума аб Леніне» Г. Вагнера на словы Э. Скобелева, «Калісцкі бура на Карпатах» А. Багатырова і М. Танка, «Квітне краіна» Я. Цімошкі і А. Прышчына, «Шалаш каля Разліва» В. Мурадалі і Я. Савінава.

Творы, прысвечаныя У. І. Леніну, былі выкананы з вялікай пачуццёвай адназначнасцю, з сапраўдным мастацкім натхненнем. Слушачы доўга не адпускаялі артыстаў са сцэны.

ГАНЬБА!

РАНИЦА... У нас у Беларусі яна ў адзін час, у іншых шэрагах — другі. Людзі пачынаюць свой працоўны дзень. І пэўна ж кожны савецкі чалавек перад адыходам на работу або педаробкам, як і кожны ўдзельнік свайго пісьмовага столу, уключае радыё ці энрадуіцыю новым лавенням аб поспехах нашай краіны, аб добрых навінах з-за мяжы. Але ён адразу засмучае і абраўцаца, калі пачуе з рэпрадуктара ці ўбачыць у газэце слова «агрэсія».

На жаль, у апошнія часы гэты прыкрыты, трывожны словы чуюцца і бачацца ўсе частей і частей. І ідуць яны не толькі з Амерыкі, Італіі і з Тэль-Авіва, Ізраільскай агрэсіі пры дапамозе і савецкіх свай націскаў з Амерыкі, з самага Белага дома, што далей, то ўсё больш і больш разважваюць сабе рукі. Яны дайшлі ўжо да таго, што ўчынілі разбойніцкі авіяцыйны налёт на металургічны завод на тэрыторыі АБ-Рэспублікі. Завод гэты знаходзіцца ў Абу-Забале, непадалёку ад Каіра. Гэта звычайны мірны завод, на ім працавалі мірныя людзі. І вось многія з гэтых людзей, у тым ліку жанчыны, загінулі ў выніку варварскага, бандыцкага нападу Ізраільскай авіяцыі на металургічны завод на тэрыторыі АБ-Рэспублікі. Завод гэты знаходзіцца ў Абу-Забале, непадалёку ад Каіра. Гэта звычайны мірны завод, на ім працавалі мірныя людзі. І вось многія з гэтых людзей, у тым ліку жанчыны, загінулі ў выніку варварскага, бандыцкага нападу Ізраільскай авіяцыі на металургічны завод на тэрыторыі АБ-Рэспублікі.

Гэта да глыбіні душы абурала савецкую грамадскасць і ўсіх грамадзян. І ўсіх грамадзян прастуюць супраць Ізраільскай агрэсіі і аднадушна ганьбіць тэлі-авіяцыйныя нападцы. Прастуюць усе, назалежна ад нацыянальнасці. Пісьменніцкая арганізацыя Беларусі актыўна рашуча і патрабавальна абурала савецкую грамадскасць і ўсіх грамадзян. І ўсіх грамадзян прастуюць супраць Ізраільскай агрэсіі і аднадушна ганьбіць тэлі-авіяцыйныя нападцы. Прастуюць усе, назалежна ад нацыянальнасці. Пісьменніцкая арганізацыя Беларусі актыўна рашуча і патрабавальна абурала савецкую грамадскасць і ўсіх грамадзян.

НА ВЫХАДНІЯ ў Падарэсе са Старых Дарог вяртаюцца адыходнікі механізатараў ніча-мантанжана Узраўлення меляраў, рабочы Міхалас-Павал, служачы. Ніхто з іх не парывае наўсім з вёскай: у кожнага тут бацькі, у некаторых — сем'і. У кожнага хапае грошай, у калгаснікаў — таксама. Вось і з'явіліся ў магазіне, асабліва, каля прылаўка з віном і гарэлкай. Падвечар, нападлітку, ідуць людзі ў клуб. Пайшоў нека следам за Ім і Я.

У клубе выглед непрывабыты, будынак даўно не рэмантаваўся. Павесілася кампанія пачынае тапцаваць. Ваяніст-самавук за тры рублі цэлы вечар пілікае тут нешта сардэчнае паміж фактотрам і танца... Знаёмлюся з загадчыцай клуба Галія Чабатар. Праўдывае Галія толькі змяніла пастаянную загадчыцу, якая пайшла ў дэкрэты вольпуск. Галі семнаццаці гадоў. Сама яна не тутэйшая — з Кармазоў. Скончыла дзесяці класаў, не дзе наступала, але не прайшла («дзедз баляў не хопіла»). Ісці ў палаводную брыгаду не захачела. У аддзеле культуры далі ёй накіраванне ў клуб. У першы ж вечар яна пашкадала, што выбрала Падарэсе. Моладзі мала, чалавек пятнаццаці. Хопіць дзевяці ў вёсцы за дзевяць. Дзевяці ў вёсцы кіраўнікі паглядзець на іх з неадольным дзікім, што яны спытае. Але махнулі пурко — калі прыйшлі, то няхай...

Агледзлася Галія — клубу патрабавалі капітальны рамонт. Падлога прагінула, тынк са сцен асыпаўся, столь пачарнела. А старшыня калгаса М. Баравік гаворыць: «Хто ж у гэты час рамантуе? Паўнема на вясну. Так і прыняла яна клуб з цёмнымі вугламі. Каб быў на месцы Галі больш спрыянаваны чалавек, ён купіў бы пару блышчак фарбы (на дробныя пакупкі праўдывенне выдэле Галія грошы, нават на апагу баліста самаўаку загадчыца мае пры сабе трыццаць «на буталку»), узды бы падзала і прайшоўся б па панелях у фале, зале. Галія гэтага не схачала рабыць — лішні клопат. Тут чалавек часовы. («Вось з'ядам клуб і буду рыхтывацца паўтара пасупаць у тэхніку.»)

Не ўмее яна ні спаваць, ні танец з моладдзю ці п'еску развучыць. Калі я спытаў, чым жа ўсё-такі запавяняе яна час, Галія папанула п'янічымі, адказала бэдз усёй ахвоты: «Танцы і субота і надзедно, кіно... Некалікі летныя прычаты настайнікі. Здаецца, па лініінае тэме. Дзевяціна радка бачыць у клубе сарнатара партарганізацыі («па бацьку Васільевіча, а як зваць — не прыпомню»), старшыню сельвыканкома. Хіба толькі, як хопіць які ў дні свята. Падарэсе ў дні вайны было партызанскай вёскай. Ванок лелыся з небама гамаюнь. Родна знойдзены сямю, дзе б не было партызанскіх партызанці. Але вядома яна і з інаша боку: тут не менш сарка сем'яў бацьчы-

нах і каналляных нітак. Не адзін год насіла яго, але выглядае ён як новенькі. Шмат цікавых экспанатаў у гэтым аддзеле, і іх многа быць намага болей. На жаль, ва ўніверсітэце пагаворваюць аб тым, каб закрываць аддзел Беларускай этнаграфіі. З усёй рэспублікі карпатліва сабраны хатнія рэчы, прадметы побыту — красамоўныя сядкі матэрыяльнай культуры Беларусі. Стаць тут кросны, зробленыя невядомым майстрам рэіна, які ў мінулым стагоддзі. Прывезлі іх сюды з Касцюковіцкага раёна. Рэдка хто з цяперашніх студэнтаў бачыў такія кросны ў рабоце. А за імі ж стаіць цэлая эпоха, цэлы ўклад жыцця... Знікаюць старыя рэчы, адыходзіць у нібыт. І вельмі добра, калі яны трапляюць у музей. Тут ім месца.

Вось самы свежы экспанат. Рушчы свата. Глядзіце, якая прыгожасць — паказвае яго мне дырэктар музея кандыдат гістарычных навук Леанід Цітавіч Мірончынаў. Доўгі, амаль трохметровы ручнік. Складаны, тонкі ўзор. Толькі ў першы дзень вяселля красаватся ў ім сват. А потым ручнік здымае і берэгі, як сямейную рэліквію. Выткала яго копія народнай майстрыцы Уладзіслава Адоўфава на Рылінскага з вёскі Палыны, што на Сморгоншчыне. Прывёз гэты экспанат студэнт другога курсу гістарычнага факультэта Уладзімір Сосна. Яго андэка падаравала музею Праксоды Васільевы Дабэбая з вёскі Горы Крчыўскага раёна! Вытаны ён з шарсця-

АД РОДНЫХ НІЎ...

У перапынку паміж аддзяленнямі канцэрта я пагугтарыў з мастацкім кіраўніком калектыву, народным артыстам ССРС Р. П. Шырмай. Вось што ён расказаў: «Мы вельмі задаволены прыёмам, які сустрэлі сёння ў глядзельнай зале. Гэта радуе ісці і таму, што з-за эпідэміі грыпу мы амаль да апошняй гадзіны не ведалі, ці адбудзецца канцэрт амаль трыццаць працэнтаў выканаўшаў цяжка захварэлі, а творы, якія мы павінны выконваць, вельмі складаныя. На жаль, халі канцэрт і пачаўся, мы не змогам выканаць многіх нашых традыцыйных твораў. Як я ўжо сказаў, патрабавалі абсалютнай большасці спевакоў. Але, думаю, і тыя творы, якія прагучаць у другім аддзяленні, выклічуць цікавасць у слухачоў. Зараз наш калектыў рыхтуецца да паездкі ў Маскву на свята мастацтваў, а потым у праграме гэтых святаў мы павінны выступаць у Іркуцку і другіх гарадах Сібіры.

Да гэтых дзён мы рыхтуем новую праграму, у якой таксама будучы творы аб Леніне, партыі, Беларусі і рускай народнай песні. Гэта варыяцы на беларускую тэму А. Багатырова, «Татарскі палон» і «Варыянцы на рускую народную тэму» Рымскага-Норскава, хатны хоры Р. Шаўдрына на вершы А. Твардоўскага («Як дарэгі мне другі», «Прайшла вайна», «Я забіты пад Рэжывам», «Да вас, загінуўшыя» і другія творы.

Я ад ішчырага сэрца падзякаваў Рыгору Раманавічу Шырмай і пакадаў калектыўна капаць і надалей высокага натхнення і поспехаў у выступленнях на свает мастацтваў.

М. БАРДЗІН.

М. БАРДЗІН.

ных і каналляных нітак. Не адзін год насіла яго, але выглядае ён як новенькі. Шмат цікавых экспанатаў у гэтым аддзеле, і іх многа быць намага болей. На жаль, ва ўніверсітэце пагаворваюць аб тым, каб закрываць аддзел Беларускай этнаграфіі. З усёй рэспублікі карпатліва сабраны хатнія рэчы, прадметы побыту — красамоўныя сядкі матэрыяльнай культуры Беларусі. Стаць тут кросны, зробленыя невядомым майстрам рэіна, які ў мінулым стагоддзі. Прывезлі іх сюды з Касцюковіцкага раёна. Рэдка хто з цяперашніх студэнтаў бачыў такія кросны ў рабоце. А за імі ж стаіць цэлая эпоха, цэлы ўклад жыцця... Знікаюць старыя рэчы, адыходзіць у нібыт. І вельмі добра, калі яны трапляюць у музей. Тут ім месца.

Вось самы свежы экспанат. Рушчы свата. Глядзіце, якая прыгожасць — паказвае яго мне дырэктар музея кандыдат гістарычных навук Леанід Цітавіч Мірончынаў. Доўгі, амаль трохметровы ручнік. Складаны, тонкі ўзор. Толькі ў першы дзень вяселля красаватся ў ім сват. А потым ручнік здымае і берэгі, як сямейную рэліквію. Выткала яго копія народнай майстрыцы Уладзіслава Адоўфава на Рылінскага з вёскі Палыны, што на Сморгоншчыне. Прывёз гэты экспанат студэнт другога курсу гістарычнага факультэта Уладзімір Сосна. Яго андэка падаравала музею Праксоды Васільевы Дабэбая з вёскі Горы Крчыўскага раёна! Вытаны ён з шарсця-

НІ ВУГЛАМІ, НІ ПІРАГАМІ

ТАЎ. Гаспадыня, у якой на ввечары Галія, таксама на ввечарх брэнэ малодзінік і ідзе да «сцядэр ва Хрысце». Угаворвае і мяне, — расказвае дзевяціна, — схадыцца да іх на ввечар, паслухаць, як прыгожа там спяваюць. Нашто, кажу, мне ваша кампанія? Мне ў клуб трэба ісці. Дык, думаю, што яна адкажае? «У тваім клубе п'янічым толькі і весела».

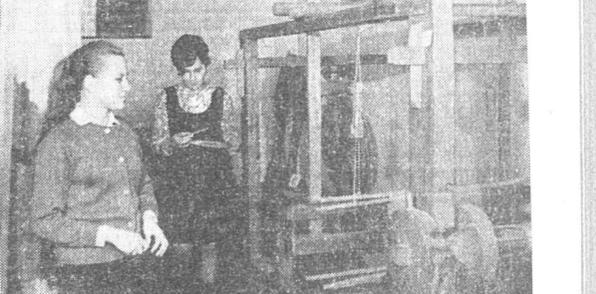
Мабыць, у нечым мае раёню Галія гаспадыня. Мала каму авхота ісці ў клуб глядзець старыя філмы, слухаць выпанне баліста-самавука. Бацькісты ж, канечне, хопіць ім Валікі тэатр прывазіць, не пудыць. І як тут не забіць трывогу. Сярод бацькаўстаў пабыла маладыя калгаснік, а колькі га-

дуў наздз моладз не мела з Ім нічога агульнага. Каб ваялас атэістычная работа сярод тых, хто сёння не падзяляе погляды веруючых, і сярод веруючых, хто на вынікі былі б іншыя. Такую работу весці няма каму. Для Галі Чабатар (яна ўсяго толькі акуратная ключніца) такі «арашак» не па зубам. Мала што змяніцца, калі верніца пастаянная загадчыца — жанчына сямейная, знамяніст — адукацыя, абцяжарана хатнімі клопатамі, дзевяціна. Тут павінна сказаць свай ваянае слова сельскай інтэлігенцыі, асабліва настаўнікі.

У раёне востры недахоп культурысвэрботнікаў, і раёны аддзел культуры вымушаны прызначыць учарашніх дзесяцікласнікаў, людзей вынавоўчых (юнакі, які правіла, не ідуць на гэтую работу). У паші дамах культуры і трынаціці сельскіх клубх працуе ўсяго сем чалавек са спецыяльнай сярэдняй адукацыяй. У астатніх у лепшым выпадку з сярэдняй агульнай адукацыяй. У брыгадах агульнай адукацыі (іх у раёне адзінаццаць) амаль усюды працуюць людзі з пачатковай або няпоўнай сярэдняй адукацыяй. Спецыялісты са спецыяльнай адукацыяй, які правіла, прычуча да дамоў культуры і клубх большы знамянічымі многіх гаспадарак (Шчытывічы, Горы, Залужка), дзе і моладзі больш, і можна разлічваць на дабачку да заробку ад праўдывага калгасаў.

Яшчэ горшае становішча з баяністамі — іх маюць толькі два клубы: Горнаўскі і Шчытывічкі. Два гады аддзел культуры раёнаў вынавоўчым спрабаваў падарыць людзей, каб накіраваць іх на курсы баяністаў. Званці старшыню сельвыканкомаў, калгасаў, самі вызаджалі ў «разведку». І ні адна душа не адгукнулася на такую прапанову.

М. КУТНАВЕЦКІ. Старадарожскі раён.

М. КУТНАВЕЦКІ. Старадарожскі раён.

